

YARGITAY
22. HUKUK
DAİRESİ

Esas No.	2016/5927
Karar No.	2016/16433
Tarihi:	06.06.2016

<u>İlgili Kanun /</u> <u>Madde</u>
6356 S. STSK. /26

- ***SENDİKALARIN ÜYELERİNİ TEMSİLEN ÜYELERİN VERMİŞ OLDUĞU YETKİYE DAYALI OLARAK AÇMIŞ OLDUKLARI DAVALARIN SENDİKA TÜZEL KİŞİLİĞİNİN İŞLERİ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLECEĞİ***

ÖZETİ Mülga 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 32. maddesi ile 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 26. maddesi gereğince, üyelerini temsilen dava açan sendikaların da, davayı takip yetkisi kapsamında söz konusu davalarda şekli taraf oldukları tartışmasızdır. Bu itibarla, üyelerini temsilen sendika tarafından açılan davaların "sendika tüzel kişiliği dışındaki işler" kavramı kapsamında değerlendirilmesi olanaksızdır.

Açıklanan maddi ve hukuki olgular karşısında, sözleşmede yer alan "sendika tüzel kişiliği dışındaki işler" ifadesinin, sendika üyesi işçiler tarafından doğrudan avukata vekalet verilen davaları kapsadığı tartışmasızdır. Bu itibarla, mahkemece anılan hususlar gözetilerek sonuca gidilmesi gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi hatalıdır.

DAVA : Davacı, vekalet ücretinin ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır.

Hüküm süresi içinde davacı ... avukatı ile davalı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkili ...'ın 16.11.2007-09.10.2009 tarihleri arasında davalı sendikanın hukuk müşavirliğini yaptığını, vekaletten haksız olarak azledildiği 09.11.2009 tarihine kadar da görevine devam ettiğini, diğer davacı ...'ın ise 01.09.2004-09.10.2009 tarihleri arasında davalı sendikada avukat olarak çalıştığını, bu müvekkilin de 09.11.2009

tarihinde haksız olarak azledildiğini, müvekkillerden ... ile davalı sendika arasında yapılan 15.11.2007 tarihli iş sözleşmesinin 3. maddesinde "Avukat'ın takip ettiği dava ve takiplerde takdir edilen ücret Avukat'a aittir. Sendika tüzelkişiliği dışındaki ve konusu para ile ölçülebilen işlerde A T ilk dilimi uyarınca vekalet ücreti ayrıca Avukat'a ait olacaktır. Avukat'ın kusuru olmaksızın sözleşmenin feshi veya vekaletten azli halinde, iş sonunda hüküm altına alınacak vekalet ücreti alacağı da muaccel hale gelecektir. Ancak, iş sözleşmesi sona erdirilse bile, Sendikaca, Avukatın takibinde bulunan dava ve işlerin tamamen sonuçlanmasına kadar ve bu davalara münhasır olarak, vekalet akdi ilişkisi bu sözleşme hükümleri uyarınca devam ettirilebilecektir. İşin, Sendika'daki başka Avukatla birlikte takibi durumunda, bu vekalet ücreti, Avukatlar arasında eşit olarak taksim olunacaktır." hükmü bulunduğunu, sözleşmenin anılan maddesinin geçerli bulunduğu süre içerisinde davalı sendikanın vekilliğinin sadece müvekkil davacılar tarafından yapıldığını, ancak sözleşme hükmü uyarınca, müvekkil sıfatıyla davalı sendikaca ödenmesi gereken, sendika tüzel kişiliği dışındaki ve konusu para ile ölçülebilen işlerde, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi ile düzenlenen hükümlerden az olmamak ve alacağın tamamı için Tarifenin ilk dilimi (%12) üzerinden hesaplanacak vekâlet ücretinin hiç ödenmediğini, takip edilen dava ve takiplerde, mahkeme ve icra dairelerince takdir edilen vekâlet ücretlerinin bir kısmının da müvekkillere ödenmediğini, vekâletten azil tarihinde derdest olmakla birlikte, haksız azil nedeni ile işi takip imkânı bırakılmayan dava ve takipler nedeni ile karşı taraftan tahsil edilecek vekâlet ücretlerinin de müvekkillerce tahsil edilemediğini ileri sürerek şimdilik müvekkillerden ... için 10.000,00 TL, ... için 10.000,00 TL vekalet ücreti alacağının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, her iki davacının da vekillik görevlerinden istifa ettiğini, her iki davacının da sendika vekilliğini SGK'lı olarak çalışarak yaptıklarını, her iki davacı açısından da davanın haksız, yersiz ve hukuka aykırı olduğunu savunarak, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı ile davacı ... temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Avukatlık hizmeti bir kamu hizmeti olmakla birlikte, serbest meslek icra eden avukatlar ve kamu avukatları eliyle yürütülür. Ücret karşılığında müvekkili için hukuksal yardımda bulunan serbest meslek erbabı avukat ile bu yardımı sunduğu müvekkili arasındaki hukuki ilişki maddi hukuka tabi olup, özel hukuk alanındaki bir sözleşme ilişkisidir (GÜNER, Semih : Avukatlık Hukuku, Ankara 2002, s.51).

Avukat üzerine aldığı işi kanun ve anlaşma hükümlerine göre takip etmek zorundadır (1136 sayılı Avukatlık Kanunu m.171).

Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 2. maddesinde ise "kesin hüküm elde edilinceye kadar" avukatın işine devam edeceği açıklanmıştır. Buna göre, avukatın sözleşmesi, ilk yargılama aşamasını kapsadığı gibi, karar, temyiz, temyiz duruşması ve temyiz sonrası aşamayı da kapsar. Bunun aksine sözleşme yapılması da mümkündür. Avukatlık sözleşmesi, avukat ile iş sahibi arasında özel bir güven ilişkisi gerektiren nitelikte olduğundan taraflar diledikleri zaman sözleşmeyi sona erdirmeye hakkına sahiptirler (KARATEKE, Songül: Avukatlık Sözleşmesinde Ücret, Ankara 2006, s.128 vd).

Avukatın hangi hallerde ne şekilde ücret alacağı 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nda hükme bağlanmıştır.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 164. maddesine göre "Avukatlık ücreti, avukatın hukukî yardımının karşılığı olan meblâğı veya değeri ifade eder. Yüzde yirmibeşi aşmamak üzere, dava veya hükmolunacak şeyin değeri yahut paranın belli bir yüzdesi avukatlık ücreti olarak kararlaştırılabilir. İkinci fıkraya göre yapılacak sözleşmeler, dava konusu para dışındaki mal ve haklardan bir kısmının aynen avukata ait olacağı hükmünü taşıyamaz. Avukatlık asgarî ücret tarifesi altında vekâlet ücreti kararlaştırılamaz. Ücretsiz dava alınması halinde, durum baro yönetim kuruluna bildirilir.(Değişik üçüncü ve dördüncü cümle:13/1/2004 – 5043/5 md.) Avukatlık ücretinin kararlaştırılmamış olduğu veya taraflar arasında yazılı ücret sözleşmesinin bulunmadığı yahut ücret sözleşmesinin

belirgin olmadığı veya tartışmalı olduğu veya ücret sözleşmesinin ücrete ilişkin hükmünün geçersiz sayıldığı hallerde; değeri para ile ölçülebilen dava ve işlerde asgari ücret tarifelerinin altında olmamak koşuluyla ücret itirazlarını incelemeye yetkili merci tarafından davanın kazanılan bölümü için avukatın emeğine göre ilâmın kesinleştiği tarihteki müddeabihin değerinin yüzde onu ile yüzde yirmisi arasındaki bir miktar avukatlık ücreti olarak belirlenir. Değeri para ile ölçülemeyen dava ve işlerde ise avukatlık asgari ücret tarifesi uygulanır. Dava sonunda, kararla tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekâlet ücreti avukata aittir. Bu ücret, iş sahibinin borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemez, haczedilemez.”

Hukuk sistemimizde iki tür vekalet ücreti söz konusudur. Birincisi, müvekkil ile vekil arasında yapılacak bir sözleşme ile (yazılı sözleşme yoksa Avukatlık Kanunu'nun 164/4 maddesine göre) belirlenen vekalet ücreti (AK.m.164/1,2,3,4); ikincisi ise Avukatlık Kanunu'nun 164/son maddesine göre, vekille takip edilen davalarda mahkemece yargılama gideri olarak Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'ne göre re'sen takdir edilen vekalet ücretidir.

Davada haklı çıktığı için lehine yargılama gideri hükmedilen taraf, davayı bir avukat aracılığı ile takip etmiş ise, mahkemece takdir edilen vekalet ücreti, diğer yargılama giderlerine dahil edilerek, davada haksız tarafa yükletilir. Başka bir ifade ile davayı kazanan lehine takdir edilen vekalet ücreti yargılama giderlerine dahildir. Nitekim 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 323. maddesinde, vekalet ücreti yargılama giderleri arasında sayılmıştır.

Bu genel açıklamalar ışığında olmak üzere tarafların temyiz itirazları değerlendirildiğinde; 1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre tarafların aşağıdaki bentlerin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir. 2-Dosya içeriğinden, davacılarından ...'ın 01.09.2004 ilâ 07.10.2009 tarihleri arasında iş sözleşmesi ile davalı sendikanın avukatı olarak görev yaptığı, davacılarından ...'ın ise 15.11.2007 ilâ 09.10.2009 tarihleri arasında vekalet sözleşmesi ile davalı sendikanın avukatı olarak görev yaptığı, taraflar arasındaki hukuki ilişkinin, her iki avukatın da 02.10.2009 tarihli dilekçe ile sözleşmelerin sona erdirilmesini talep etmeleri üzerine son bulunduğu anlaşılmaktadır.

Davacılarından ... ile sendika arasındaki sözleşmenin üçüncü maddesinde "Avukat'ın takip ettiği dava ve takiplerde takdir edilen ücret Avukat'a aittir. Sendika tüzelkişiliği dışındaki ve konusu para ile ölçülebilen işlerde AAÜT ilk dilimi uyarınca vekalet ücreti ayrıca Avukat'a ait olacaktır. Avukat'ın kusuru olmaksızın sözleşmenin feshi veya vekaletten azli halinde, iş sonunda hüküm altına alınacak vekalet ücreti alacağı da muaccel hale gelecektir. Ancak, iş sözleşmesi sona erdirilse bile, Sendikaca, Avukatın takibinde bulunan dava ve işlerin tamamen sonuçlanmasına kadar ve bu davalara münhasır olarak, vekalet akdi ilişkisi bu sözleşme hükümleri uyarınca devam ettirilebilecektir. İşin, Sendika'daki başka Avukatla birlikte takibi durumunda, bu vekalet ücreti, Avukatlar arasında eşit olarak taksim olunacaktır" düzenlemesi yer almaktadır.

Davacıların talepleri, ilk olarak, sendika tüzel kişiliği dışındaki ve konusu para ile ölçülebilen işlerde akdi vekalet ücretinin ödenmediği, ikinci olarak, takip edilen dava ve takiplerde, mahkeme ve icra dairelerince takdir edilen vekâlet ücretlerinin ödenmediği, üçüncü ve son olarak da, vekâletten azil tarihinde derdest olmakla birlikte, haksız azil nedeni ile işi takip imkânı bırakılmayan dava ve takipler nedeni ile karşı taraftan tahsil edilecek vekâlet ücretlerinin de tahsil edilemediği iddialarına dayalıdır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, taraflar arasındaki hukuki ilişkinin sona erdirilmesine dair talep davacılarından sadır olmakla, mahkemece, somut olayda haksız azil bulunmadığı gerekçesiyle, davacıların derdest dava ve takipler yönünden vekalet ücreti taleplerinin reddi isabetlidir. Bununla birlikte, "sendika tüzel kişiliği dışındaki ve konusu para ile ölçülebilen işler" yönünden ise, sendikaların üyelerini temsilen açtıkları davalar esas alınarak sonuca gidilmesi doğru olmamıştır.

Bu noktada sözleşmede yer alan "sendika tüzel kişiliği dışındaki işler" ifadesinin değerlendirilmesi gerekmektedir. İlk olarak, sendikaların işleyişini ve faaliyet alanlarını ilgilendiren, doğrudan taraf olarak yer aldıkları, genel kurul iptali, işkolu tespit kararının iptali, yetki tespitinin iptali gibi davaların, anılan düzenlemenin kapsamı dışında kaldığı açıktır. İkinci olarak, sendikaların, üyeleri tarafından verilen yetki belgesi ile açmış

oldukları davalar izaha muhtaçtır.

Mülga 1086 sayılı Kanun'da açıkça düzenlenmemiş olan "Dava takip yetkisi" kurumu 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanun'unun 53. maddesinde hükme bağlanmıştır. Maddeye göre "Dava takip yetkisi, talep sonucu hakkında hüküm alabilme yetkisidir. Bu yetki, kanunda belirtilen istisnai durumlar dışında, maddi hukuktaki tasarruf yetkisine göre tayin edilir." Kural olarak, dava ehliyetine sahip olan kişi, taraf bulunduğu bir davayı (davacı veya davalı olarak) kendisi takip edebilir. Fakat, bazı hallerde dava, dava ehliyetine sahip olan kişiden başkası tarafından takip edilebilir (KURU, Baki : Hukuk Muhakemeleri Usulü, s. 1152). Bu gibi durumlarda davayı takip yetkisi kurumu gündeme gelmektedir. Hükûmet gerekçesine göre de, davayı takip yetkisi, tamamen şekli taraf kavramının bir sonucudur. Bu anlamda olmak üzere, söz konusu durumlarda, davayı takip yetkisine sahip olan gerçek veya tüzel kişi, yargılamada taraf haline gelmekte, yargılama ile ilgili her tür hukuki işlemi yapabilmektedir. Mülga 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 32. maddesi ile 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 26. maddesi gereğince, üyelerini temsilen dava açan sendikaların da, davayı takip yetkisi kapsamında söz konusu davalarda şekli taraf oldukları tartışmasızdır. Bu itibarla, üyelerini temsilen sendika tarafından açılan davaların "sendika tüzel kişiliği dışındaki işler" kavramı kapsamında değerlendirilmesi olanaksızdır.

Açıklanan maddi ve hukuki olgular karşısında, sözleşmede yer alan "sendika tüzel kişiliği dışındaki işler" ifadesinin, sendika üyesi işçiler tarafından doğrudan avukata vekalet verilen davaları kapsadığı tartışmasızdır. Bu itibarla, mahkemece anılan hususlar gözetilerek sonuca gidilmesi gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi hatalıdır.

3-Mahkemece, takip edilen dava ve takiplerde takdir edilen karşı yan vekâlet ücretleri yönünden de yazılı şekilde karar verilmiş ise de, yapılan araştırma eksik ve hüküm kurmaya yeterli bulunmamaktadır.

Davalı vekili, takdir edilen karşı yan vekalet ücretlerinin davacılar tarafından tahsil edildiğini savunmuş, bu husus nazara alınmamıştır. Yapılacak iş, takip edilen işlerde takdir edilen vekalet ücretlerinin davacılar tarafından tahsil edilip edilmediği hususunda Ankara İcra Müdürlükleri ve ilgili kurumlar nezdinde gerekli araştırma yapılarak oluşacak sonuca göre karar vermekten ibaret iken, yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebeplerle BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 06.06.2016 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.